

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Регіональна безпека країн Південно-Східної Азії

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, кандидат історичних наук, доцент Людмила Лановюк

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Регіональна безпека країн Південно-Східної Азії

Вибіркова дисципліна «Регіональна безпека країн Південно-Східної Азії» є професійно-орієнтованою дисципліною освітньої програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» і має за мету ознайомити студентів відповідної спеціалізації із основними категоріями та ключовими проблемами теорії та практики регіональної безпеки у регіоні Південно-Східної Азії.

Курс є важливим оскільки є доцільним сформулювати уявлення про історичні процеси, політичні системи, культурні особливості та міжнародні відносини в регіоні, розвинути навички аналітичного мислення та компаративного аналізу. Мета курсу – сформулювати в магістра-міжнародника знання, вміння і навички передбачати конфліктні ситуації, визначати їх причини, можливий розвиток подій, шляхи вирішення та попередження для того, щоб конфліктні ситуації не трансформувалися у війни, а за неможливості попередити війну – знайти шляхи і методи для її завершення в окресленому регіоні.

Навчальний курс містить 120 годин (4 кредити). Дисципліна поділена на два модулі. Перший – Концептуальні основи глобальної та національної безпеки. Другий модуль – Національний вимір глобальної безпеки. Ефективному вивченню навчального курсу сприяють не лише аудиторні заняття, а й значною мірою самостійна робота студентів. Необхідна постійна систематична робота з різноманітними джерелами інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними довідниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

Спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	СЗ – міжнародні відносини (шифр і назва)	
Освітня програма	міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні заняття	-	

Семінарські заняття	15 год.	
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів із основними категоріями та ключовими проблемами теорії та практики регіональної безпеки країн Південно-Східної Азії, її причин та наслідків.

Курс є важливим оскільки дає розуміння процесу формування основних принципів безпеки в районі Південно-Східної Азії, його співпрацю зі США в цій сфері, перспективи їх розвитку; визначає чинники формування міжнародних відносин у зміцненні авіаційних та морських зв'язків безпеки в ПСА; аналізує потенційні можливості модернізації структури системи безпеки в цьому регіоні. Тому мета курсу – сформувати в магістра-міжнародника знання, вміння і навички передбачати конфліктні ситуації, визначати їх причини, можливий розвиток подій, шляхи вирішення та попередження для того, щоб конфліктні ситуації не трансформувалися у війни, а за неможливості попередити війну – знайти шляхи і методи для її завершення в окресленому регіоні.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- концептуальні засади регіональної і національної безпеки;
- види небезпек: економічна, політична, інформаційна, екологічна і т.д. та передбачати шляхи їх попередження, вирішення, подолання;
- потенційні загрози та виклики національній та регіональній безпеці;
- роль і значення людського фактору щодо забезпечення національної та регіональної безпеки;
- національні та міжнародні організації, які допомагають у вирішенні конфліктів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1 Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики

СК2 Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності

СКЗ Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення

СК9 Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України

СК10 Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.		л	п	лаб	ін	с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції в регіональній політиці країн Південно-Східній Азії												
Тема 1. Ризики, кризи, виклики регіональної безпеки	6	1				5						
Тема 1. Регіональна система та режими безпеки.	6		1			5						
Тема 2. Проблеми регіональної безпеки в країнах Південно-Східної Азії: міжнародна співпраця та механізми її здійснення	7	2				5						

Тема 2. Безпекова діяльність АСЕАН у Південно-Східній Азії	7		2			5						
Тема 3. Проблема гуманітарної безпеки регіону	7	2				5						
Тема 3. Національні конфлікти як загроза регіональній безпеці	7		2			5						
Тема 4 Система національної безпеки в Південно-Східній Азії	7	2				5						
Тема 4. Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки регіону	7		2			5						
Разом за змістовим модулем 1	54	7	7			40						
Змістовий модуль 2. Перспективи формування системи регіональної безпеки в Південно-Східній Азії												
Тема 5. АСЕАН в контексті сучасних викликів регіональній стабільності в Південно-Східній Азії	7	2				5						
Тема 5. Вплив США на архітектуру безпеки ПСА	12		2			10						
Тема 6. Безпекові механізми багатостороннього співробітництва в Південно-Східній Азії	7	2				5						
Тема 6. Вплив ЄС на архітектуру безпеки ПСА	7		2			5						
Тема 7. Роль ключових позарегіональних держав у безпековому дискурсі АСЕАН	7	2				5						
Тема 7. Вплив Китаю на архітектуру безпеки ПСА	7		2			5						
Тема 8. Механізми регулювання колективної безпеки у Південно-Східній Азії	12	2				10						
Тема 8. Вплив Росії на архітектуру безпеки ПСА	7		2			5						

Разом за змістовим модулем 2	66	8	8			50						
Усього годин	120	15	15			90						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризики, кризи, виклики регіональної безпеки	1
2	Проблеми регіональної безпеки в країнах Південно-Східної Азії: міжнародна співпраця та механізми її здійснення	2
3.	Проблема гуманітарної безпеки регіону	2
4.	Система національної безпеки в Південно-Східній Азії	2
5.	АСЕАН в контексті сучасних викликів регіональній стабільності в Південно-Східній Азії	2
6.	Безпекові механізми багатостороннього співробітництва в Південно-Східній Азії	2
7.	Роль ключових позарегіональних держав у безпековому дискурсі АСЕАН	2
8.	Механізми регулювання колективної безпеки у Південно-Східній Азії	2
Разом		15

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Регіональна система та режими безпеки.	2
2	Безпекова діяльність АСЕАН у Південно-Східній Азії	2
3	Національні конфлікти як загроза регіональній безпеці	2
4	Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки регіону	2
5	Вплив США на архітектуру безпеки ПСА	2
6	Вплив ЄС на архітектуру безпеки ПСА	1
7	Вплив Китаю на архітектуру безпеки ПСА	2
8	Вплив Росії на архітектуру безпеки ПСА	2
Разом		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Еволюція поняття регіональної безпеки: від традиційної (державоцентричної) до всеохоплюючої/комплексної (включно з нетрадиційними загрозами)	10
2	«Шлях АСЕАН» (ASEAN Way): принципи невтручання, консенсусу, консультацій та поваги до суверенітету	10
3	Інституційні механізми безпеки під егідою АСЕАН	10
4	Основні виклики та загрози регіональній безпеці	10
5	Вплив внутрішніх чинників (етнічні конфлікти, політична нестабільність, тероризм, проблема Рохінджа в М'янмі) на	10

	регіональну безпеку	
6	Роль зовнішніх акторів (Японія, Індія, Австралія, ЄС тощо) у забезпеченні безпеки регіону	10
7	Проблема нетрадиційних загроз (піратство, транскордонна злочинність, зміна клімату, епідемії) для країн Південно-Східної Азії	10
8	Співвідношення національних інтересів безпеки окремих країн АСЕАН (наприклад, В'єтнаму, Індонезії, Філіппін) з колективною регіональною безпекою	10
9	Перспективи розвитку архітектури регіональної безпеки в Південно-Східній Азії в найближчому майбутньому	10
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист творчих індивідуальних робіт;
- захист рефератів.

7 Методи навчання:

- роблемне навчання;
- кейс-метод;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени і заліки НУБіП України» (наказ про введення в дію від 28.02.2025 р. № 202)

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції в регіональній політиці країн Південно-Східній Азії		
Семінар 1. Регіональна система та режими безпеки.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	15
Семінар 2. Безпекова діяльність АСЕАН у Південно-Східній Азії	ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15

Семінар 3. Національні конфлікти як загроза регіональній безпеці	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Семінар 4. Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки регіону	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Індивідуальне творче завдання На основі інформації опрацьованих джерел створити презентацію або рукописну тезисну роботу із запропонованого переліку тем модуля	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	10
Модульна контрольна робота 1.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Перспективи формування системи регіональної безпеки в Південно-Східній Азії		
Семінар 5. Вплив США на архітектуру безпеки ПСА	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	15
Семінар 6. Вплив ЄС на архітектуру безпеки ПСА	ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Семінар 7. Вплив Китаю на архітектуру безпеки ПСА	ПРН05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	15
Семінар 8. Вплив Росії на архітектуру безпеки ПСА	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15

Індивідуальне творче завдання На основі інформації опрацьованих джерел створити презентацію або рукописну тезисну роботу із запропонованого переліку тем модуля	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	10
Модульна контрольна робота 2.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3 Політика оцінювання

Політика щодо деделайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути виконані самостійно відповідно вимог, які до них висуваються.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гвоздь В. Підсумки і перспективи розвитку геополітичних процесів у світі // Бінтел. Журнал геополітичної аналітики. – 2021. - № 1. – С. 4-11.
2. Міжнародні відносини та світова політика. Під ред. В.А. Манжоли, кер. авт. кол. В.Ю. Крушинський. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2023. 863 с.
3. Бернадський Б. Міжнародні конфлікти: курс лекцій / Б. В. Бернадський. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2022. 366 с.
4. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К. : НАДУ, 2023. 764 с.
5. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2019. 352 с.
6. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія / В. М. Бебик, С. І. Копійка, Є. А. Макаренко та ін. К.: Вадекс, 2021.
7. Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К. : Молода нація, 2025. 110 с.
8. Безрук О. О. Інституціональні проблеми системи міжнародної безпеки в умовах загрози збройних конфліктів / О. О. Безрук // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки . 2021. №21. С. 4-14.
9. Безрук О. О. Інституціональні проблеми системи міжнародної безпеки в умовах загрози збройних конфліктів / О. О. Безрук // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки . 2021. №21. С. 4-14.
10. Капітоненко М. Г. Системний підхід в дослідженні міжнародного конфлікту // Дослідження світової політики. Вип. 20. К.: ІСЕМВ НАНУ, 2022. С. 186-194.
11. Капітоненко М. Г. Традиційні міждержавні та внутрішні конфлікти в постбіполярній системі міжнародних відносин // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Вип. 36, част. 2. К.: ІМВ, 2022. С. 37-43.
12. Лиман С. І. Оборонний пакт AUKUS : інструмент безпеки чи крок до загострення конфліктів в Індो-Тихоокеанському регіоні // Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022: матеріали міжнародної 17 науково-практичної конференції (31 травня 2022 року, м. Харків). Х., 2022. С. 93-95.
13. Шамраєва В. М. Основні теоретичні підходи до дослідження еволюції концепту міжнародна безпека / В. М Шамраєва // Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2018. №8. С. 88-94.